

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Posudek oponenta

Autor práce: Magdaléna Radimecká
Název práce: Transgenerační přenos agresivního chování v souvislosti s domácím násilím
Autor posudku: Martina Novopacká
Návrh klasifikace práce: *dobře*

Základní charakteristika práce.

Předkládaná bakalářská práce se věnuje problematice transgeneračního přenosu agresivního chování ve vztahu k domácímu násilí. Práce využívá pilotní sondu studentů z roku 2018 a klade si za cíl „...Zjistit, zda může mít mezigenerační přenos agresivního chování vliv na reprodukci domácího násilí.“, str. 18). Z výzkumného záměru autorka vyvozuje tři hypotézy, které se týkají vztahu násilí mezi rodiči a zkušeností respondenta s partnerským násilím (dále PN). Zkušenost s PN je přitom zkoumána ve třech rovinách: viktimizace PN, páchání PN a percepce rizika výskytu PN v současném vztahu respondenta. Autorka vychází z teorie sociálního učení a konceptu mezigeneračního přenosu. Hypotézy jsou testovány pomocí korelační analýzy. V obecné rovině odpovídají závěry stanovenému záměru práce.

KONCEPČNÍ STRÁNKA PRÁCE

Má práce jasně formulovaný záměr, cíl, výzkumnou otázku a odpovídají jim závěry?

Práce má adekvátně formulovanou výzkumnou otázku („...Jakou roli či vliv má zkušenost respondenta s násilím v jeho původní rodině na reprodukci domácího násilí v jeho současném partnerském vztahu.“, str. 9). V diskusi a závěru autorka propojuje své výstupy s některými koncepty definovanými v teoretických východiscích, avšak značný díl teoretické části práce do závěru nijak nevstupuje. Vlastní reflexe prezentovaných výsledků je spíše střídá.

Má práce adekvátně stanovenou a jasně vyloženou metodu a postup řešení?

Autorka staví svůj výzkum především na teorii sociálního učení a konceptu mezigeneračního přenosu. Závěry práce částečně odpovídají na stanovenou výzkumnou otázku, nicméně jsou do jisté míry omezené zvoleným záběrem. Stanovené hypotézy jsou poměrně jednoduše testovatelné a celkem logicky navazují na formulovanou výzkumnou otázku. Argumentace pro stanovení hypotéz by však zasloužila důslednější zpracování. Například autorka věnuje celou kapitolu agresivnímu chování, které se, jak sama píše na str. 2, váže k páchání PN (hypotéza 2). Stejnou pozornost by pak čekala u viktimizace PN (hypotéza 3). Toto téma však z nějakého důvodu v teoretické části uceleně nezpracovává. Autorka formulované hypotézy testuje pomocí korelační analýzy. Tuto skutečnost nevnímám jako problematickou, nicméně vzhledem k omezenosti použitých analýz bych se přikláběla k opatrnější formulaci hypotéz a vyvozování závěrů o jejich platnosti.

Metodologická část postrádá alespoň stručný popis použitých metod primárního výzkumu, ze kterého autorka čerpá. Přišlo by mi vhodné zmínit metody viktimizační studie a self-reportu, především s ohledem na limity jejich využití. Autorka v rámci popisu primární studie správně

uvádí, že se nejedná o reprezentativní výzkum, avšak tato skutečnost jí nebránila vyvozovat poměrně generalizované závěry (viz například str. 39: „*Domnívám se, že hlavní teze práce lze na základě realizovaného výzkumu potvrdit. Mezigenerační přenos agresivního chování má vliv na reprodukci domácího násilí.*“). Při takovéto formulaci závěru bych očekávala připomenutí těchto (a dalších) limitů.

Autorka také neposkytuje informace o postupu rešerše literatury, který působí vzhledem ke zvolenému tématu spíše nahodile.

Jsou jednotlivé části práce (zejm. teoretická a empirická) vyvážené a vhodně propojené, vytváří text konzistentní celek?

V teoretické části se objevují relevantní koncepty a teorie, avšak autorka věnuje příliš mnoho pozornosti vedlejším konceptům a nedostatečně zpracovává východiska, která jsou pro zvolené téma stěžejní. Pomocí formulovaných hypotéz je alespoň částečně propojena teoretická a empirická část. Práci lze tedy v tomto ohledu považovat za poměrně konzistentní.

Jsou argumentace a text práce a vystavěny logicky, jasně, srozumitelně? Má práce přehlednou strukturu?

Struktura práce je dostačující a celkem logicky vystavěná. Především analytická část je však pro čtenáře obtížně srozumitelná, neboť obsahuje velký počet nadbytečných popisných informací. Srozumitelnosti nepomáhá ani zvolená prezentace dat (viz níže).

OBSAH PRÁCE

Hodnocení kvality teoretické části práce (relevance k tématu a záměru práce, šíře a hloubka, vhléd autora do problematiky, samostatnost, originalita zpracování,...).

Autorka zvolila vhodné teorie pro zarámování práce, avšak (jak bylo zmíněno výše) měla by více prostoru věnovat konceptům, které následně v analýze využívá, a naopak méně těm, kterým se práce dále nevěnuje. Například hlavním východiskem práce je teorie sociálního učení (jak je v práci opakovaně zmiňováno). Přesto si však tato teorie nezasloužila ani samostatnou kapitulu (na rozdíl od jiných dále nerozpracovaných teorií). Autorka v závěru tuto skutečnost sama přiznává a dodává, že další teorie byly zmíněny s cílem komplexního uchopení problematiky domácího násilí (str. 40). Přesto by mi přišlo vhodnější hlavní teorii a koncepty zpracovat důkladněji a ostatní zmínit pouze okrajově. Obecně jsem v této souvislosti postrádala důslednější rešerši literatury. Chybí také ucelená diskuse závěrů empirických dat, kterých je k tomuto tématu k dispozici velké množství.

Hodnocení kvality empirické části práce (adekvátnost použitých metod a postupů vzhledem k cíli práce, správnost aplikace metod a postupů, prezentace a interpretace výsledků,...).

Za slabou stránku práce považuji především interpretaci a prezentaci výstupů sekundární analýzy dat. Interpretace působí velmi mechanicky (například výčet všech procentuálních zastoupení u škálových otázek včetně desetinného místa). Text je díky tomu obtížně čitelný. Navíc autorka povětšinou nejde za pouhý přepis dat z tabulky. Vedle toho zvolila velmi nešťastnou prezentaci dat. Hodnotím jako nevhodné například prezentovat frekvenční tabulky u spojitých proměnných (tabulka 1, 2, 5). Nevím, k čemu má čtenáři sloužit znázornění rozložení indexu před kategorizací (celkem 47 řádků). Tyto údaje nepatří do těla textu. Pokud je autorka potřebuje prezentovat, doporučovala bych vložit tabulku do příloh (či spíše úplně vynechat). Stejně tak bych zařadila do poznámek pod čarou (či vynechala) zdouhavý popis použitých

procedur v SPSS. Také tabulky 4, 12, 14, 18 a 20 se hodí spíše do textu (či do poznámky pod čarou). Tabulky jsou navíc nepojmenované a obsahují původní anglické popisky a nadbytečné hodnoty zkopírované z outputu SPSS, tedy je patrné, že v tomto ohledu autorka nevytvořila příliš práce. Grafy by byly pro prezentaci téměř všech předkládaných výstupů daleko vhodnější. Co se týče použitých metod, jistě by bylo vhodné předvést znalost také jiných metod než korelační analýzy. Zvolené postupy však hodnotím jako odpovídající požadavkům, které jsou na bakalářskou práci kladeny.

Hodnocení diskuse a závěrů práce (soulad interpretací a závěrů s výsledky empirických analýz, provedení diskuse závěrů, snaha o vysvětlení závěrů a jejich argumentace, zodpovězení výzkumných otázek, naplnění cílů práce).

Autorka se alespoň v určité míře snaží o propojení výsledků analýzy s některými koncepty, které představila v teoretické části. V diskusi autorka zbytečně shrnuje postup práce, neboť tak následně činí také v závěru. V diskusi by bylo vhodné zmínit limity práce a případné využití výsledků. Pokud se autorka pokouší o syntézu výstupů s předloženou teorií, činí tak místy zvláštním způsobem. Například na str. 38 autorka interpretuje testování H1 („*Násilí mezi rodiči má vliv na postoje respondenta k pravděpodobnosti výskytu rizikového jevu ve vztahu.*“, str. 37) Autorka zde vysvětluje, že tato hypotéza má oporu v teorii sociálního učení, neboť pomocí sociálního učení se jedinec neučí násilí pouze užívat, ale také ho racionalizovat před ostatními a před sebou samým. Autorka tvrdí, že „*Racionalizace takového jednání představuje postoj k takovému jednání či situaci. Což se nám potvrdilo i analýzou korelací mezi indexem násilí mezi rodiči a pravděpodobností ve vztahu a platností H1.*“ (str. 38). Autorka však testuje vztah mezi percepcí rizika násilí ve vztahu respondenta a násilím v jeho rodině. V tomto ohledu tedy nerozumím tomu, jakou má percepce rizika PN souvislost s racionalizací násilného chování.

FORMÁLNÍ ASPEKTY PRÁCE

Hodnocení naplnění kritérií odborného textu (rozsah práce (BP 72-126 tis. znaků, DP 108-162 tis. znaků) citační normy, odkazy, popis datových zdrojů, jasnost odlišení myšlenek autora od převzatých, seznam literatury atd.)

Práce korektně cituje a pracuje se zdroji (až na drobné výjimky, viz níže). Chybí názvy tabulek. V ostatních ohledech jsou z formálního hlediska splněny nároky, které jsou na daný typ práce kladeny.

Hodnocení vhodnosti a úplnosti využití informačních zdrojů (literární prameny, databáze, zahraniční literatura, datové zdroje,...)

Autorka nevysvětluje postup rešerše literatury. Využité zdroje nejsou příliš početné a ne vždy je lze považovat za relevantní. V tomto ohledu se vyskytují další drobné chyby: Například na str. 18 je špatně uveden název článku jako: „*Partnerské násilí mezi studenty vysokých škol: genderové rozdíly v chápání a viktimizaci*“ - má být „*páchání a viktimizaci*“). Dále jsem nedohledala Tabulku 3, na kterou v textu autorka opakovaně odkazuje.

Hodnocení jazykové, stylistické a grafické úrovně práce (grafická úprava, členění textu, označení příloh, zpracování tabulek, grafů, schémat atp.)

Text je srozumitelný a stylisticky na dostačující úrovni (až na drobné chyby). Autorka volí nešťastný způsob prezentace dat, který celou práci velmi znehodnocuje. Tabulky postrádají nadpisy a popisy proměnných. Naopak obsahují velké množství nadbytečných

informací, což je z velké části způsobeno vkopírováním neupravených tabulek z outputu SPSS, a to včetně pracovních názvů proměnných, což považuji za nevhodné.

Další poznámky

Nemám.

Celkové hodnocení práce

Práce má mnoho problematických míst. Ty nejzásadnější jsem popsala výše. Autorka předvedla základní schopnost práce s literaturou a daty, avšak nedá se říci, že by plně využila potenciál dostupné literatury, empirických studií a datového souboru, který měla k dispozici.

Teoretická část je nedostatečně zpracována, výstupy práce jsou prezentovány velmi nevhodným způsobem a jejich interpretace je spíše mechanickým opisem vkopírovaných údajů než pokusem o reflektující vyložení.

I přes uvedené výtky se domnívám, že v obecné rovině text vyhovuje standardům bakalářské práce. Z tohoto důvodu práci navrhuji k obhajobě, avšak s navrženým hodnocením *dobře*.

Otázky a náměty k obhajobě

- Mohla byste rozvést, jakým způsobem podle Vás spolu souvisí racionalizace násilného chování a percepce rizika násilí ve vztahu, tak jak uvádíte v práci? (viz komentář v kap. Hodnocení diskuse a závěrů práce)
- Jaký jste volila postup rešerše literatury?

Datum:

Podpis: